

עת"א 1264/02/16 - מדינת ישראל נגד איאד ג'והרי

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 1264-02-16 מדינת ישראל נ' ג'והרי(אסיר ברישיון)
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני	כב' השופט בנימין ארבל, סגן נשיא
	כבוד השופט שאהר אטרש
	כבוד השופט יונתן אברהם
העותרת	מדינת ישראל
נגד	
המשיב	איאד ג'והרי (אסיר ברישיון)

עתירה כנגד החלטת ועדת השחרורים אשר התכנסה לפי סעיף 25 לחוק שחרור על תנאי ממאסר התשס"א 2001 - בראשות השופט יובל שדמי והחברים: דניאל אמזלג עו"ס, שרון רבינוביץ, פסיכולוגית, ר/כ סולי סרוסי מיום 27.1.16.

פסק דין

כבוד השופט יונתן אברהם:

רקע

המשיב שפוט ל- 57 חודשי מאסר בגין עבירות של מגע עם סוכן חוץ ומסירת ידיעה לאויב.

הוא החל לרצות את מאסרו ביום 28/06/12.

בין יתר נסיבות ביצוע העבירות כפי שפורטו בכתב האישום בו הודה המשיב, פורט כי הוא התגורר בסוריה בין השנים 2002-2012 לצורך לימודי רפואה והתמחות ברפואה ובמהלך השנים 2002-2008 מסר ידיעות רבות אודות בסיסי צה"ל והיערכות צה"ל בגולן לגורמי מודיעין בסוריה, ואף ניסה לגייס שניים ממכריו לביצוע פעולות מעין אלו.

ועדת השחרורים אשר דנה בבקשתו לשחרור מוקדם, הורתה ביום 27/01/16 על שחרורו על תנאי.

מכאן העתירה שבפנינו.

נימוקי ועדת השחרורים

בהחלטתה ציינה הועדה כי זהו מאסרו הראשון של המשיב. כי אשתו ובתו שהו באזורי הקרבות בסוריה עד לפני מספר שבועות, אך עברו לאחרונה לגרמניה שם נקלטו, כאשר לבת, הרכה בשנים, בעיות רפואיות המצריכות טיפול מיוחד.

ועדת השחרורים הביאה מתוך גזר הדין בעניינו של המשיב, שם נאמר שבשלב מסוים הוא פעל מיוזמתו ונרתם למעשים באקטיביות וביוזמה אישית וכן כי בית המשפט אשר גזר את דינו, שקל לזכות המשיב את החרטה שהביע. בשל כך, סברה הועדה שעליה להניח שהמשיב מתחרט על מעשיו וכך התרשמה גם הועדה מדבריו בפניה.

עוד צוין בהחלטה:

"לא מצאנו ראיה לכך שהאסיר עבר את העבירות המיוחסות לו בשל מניע אידיאולוגי, ועל כן איננו נדרשים להלכות שבהן יש התייחסות למסוכנות הכרוכה בעבריינים אידיאולוגים".

הועדה גם ציינה כי הוצגו בפניה החלטות של ועדות שחרורים, בהן שוחררו מוקדם אסירים שעברו עבירות דומות לאלו שעבר המשיב וכן פסקי דין של בתי משפט שהורו כאמור.

הועדה בחנה גם את תוכנית השיקום הפרטית של המשיב ומצאה אותה **"רצינית וראויה בנסיבות העניין"**.

עוד קבעה הועדה כי התרשמה שהמשיב מרוכז ברצון לשקם את משפחתו וראתה בכך גורם המפחית מאוד מהסיכון שישבו ויעבור עבירות.

הועדה הסכימה עם טיעוני ב"כ המשיב לכך שהעובדה שהמשיב לא עבר עבירות בין השנים 2008-2012 בהן היה משוחרר, יש בה להעיד על המוטיבציה הנמוכה שהייתה לו בעבר לעבור את העבירות ומצאה בכך גם השלכה על הסיכון שישבו לעבור עבירות.

על אף שהתנהלותו של המשיב במסגרת חבריו לתא ולאגף בכלא הייתה, כפי שציינה הועדה, **"התנהגות לא טובה"**, לא ראתה בה הועדה נסיבה מכרעת בשיקוליה והורתה על שחרור המשיב על תנאי.

נימוקי העתירה

העותרת מלינה כנגד קביעת הועדה לפיה לא נמצאה ראיה לכך שהמשיב עבר את העבירות על רקע אידיאולוגי. לטענתה, קביעה זו שגויה מיסודה. שכן, מעשיו של המשיב מדברים בעד עצמם והעבירות על פי מהותן מעידות שבוצעו ממניע אידיאולוגי.

העותרת הפנתה לקביעת בית המשפט בגזר דינו לפיה לפחות חלק ממעשיו של המשיב בוצעו מיוזמתו האישית ובאופן אקטיבי.

כמו כן הפנתה לפסיקה הנוגעת לעבירות שבוצעו על רקע אידיאולוגי והקובעת כי במבצעי עבירות על רקע אידיאולוגי, טבועה החזקה לפיה כל עוד לא זנחו הם את הקו האידיאולוגי שהנחה אותם בביצוע מעשיהם, עלולים הם לשוב ולבצע מעשים דומים.

לטענתה, היה על הועדה משום כך, ועל יסוד אותה פסיקה, לבחון האם זנח המשיב את הרקע האידיאולוגי שעמד בבסיס ביצוע מעשיו.

החובה להוכיח שכך עשה המשיב, מוטלת הייתה על המשיב והוא לא עמד בחובה זו.

בעניין זה הפנתה העותרת להתנהלות המשיב בין כותלי בית הכלא בהיותו במאסר, עת השתתף פעם אחר פעם באירועי מחאה (שביתות והחרזת ארוחות) במסגרת צעדי מחאה של אסירים ביטחוניים.

מעבר לפן האידיאולוגי שיש ללמוד ממעשים אלה, הפרות סדר אלה של המשיב יש בהן לדידה שיקול נוסף למניעת שחרורו על תנאי בשל התנהגות בלתי ראויה במהלך מאסרו, שיקול אותו מורה סעיף 9 לחוק שחרור על תנאי, לוועדה, לשקול בין יתר השיקולים.

כמו כן, על אף שסווג כאסיר ביטחוני, הוא מעולם לא פעל לשנות סיווג זה ונותר מסווג כך עד היום וגם בכך יש ללמד על אחיזתו באותה אידיאולוגיה שעמדה בבסיס מעשיו.

העותרת הפנתה גם לחוות דעת שב"כ המלמדת על מסוכנותו של המשיב נוכח חומרת מעשיו והאידיאולוגיה שעמדה בבסיסם וטענה כי הועדה לא העניקה לחוות דעת זו את המשקל הראוי.

אשר לנימוק הועדה כי המשיב לא עבר עבירות בין השנים 2008-2012, נטען כי בשנים אלה, כפי שמצוין בחוות דעת השב"כ, המשיב לא ביקר כלל בארץ ועל כן לא יכול היה ממילא לבצע עבירות דומות נוספות בשל העדרו מהארץ.

עוד נטען כי המשיב משתייך לארגון משחררי הגולן וגם בכך יש ללמד על אותה אידיאולוגיה.

אשר לעניין החרטה שהובאה כנימוק בשיקולי הועדה, טענה העותרת כי אין ללמוד ממכתב החרטה שהגיש המשיב בפני הועדה, דבר וחצי דבר כדי ללמד כי זנח את הקו האידיאולוגי הנ"ל.

לטענתה, המכתב כל כולו מפרט את הפגיעה שנגרמה במשפחת המשיב ובו עצמו ושיקולים אלה אינם יכולים ללמד על זניחת האידיאולוגיה.

לאור האמור, טענה העותרת כי החלטת ועדת השחרורים לוקה בחוסר סבירות קיצוני ועל כן ביקשה לבטלה.

תגובת המשיב

ב"כ המשיב הגיבה לטענות במהלך הדיון שהתקיים בפנינו וביקשה לבסס את טיעוניה על מסמכים שונים אותם הגישה לעיוננו.

תחילה טענה כי הנימוק של העותרת לאי זניחת הקו האידיאולוגי הוא נימוק חדש שלא נטען בפני הועדה, אולם מאוחר יותר חזרה בה מטענה זו.

לגופה של טענה זו, השיבה כי בכל חקירותיו של המשיב בפני השב"כ הוא הודה ושיתף פעולה באופן מלא והסביר גם את המניע למעשיו ואין מדובר במניע אידיאולוגי שהניע אותו לביצוע המעשים.

לטענתה, המניע למעשיו היה לחץ שהופעל עליו על ידי השלטונות הסורים וגורמי המודיעין שם והוא חשש שאם לא ייעתר לבקשתם, לא יאפשרו לו להמשיך בלימודיו. הכל כפי שפירט בפני חוקרי המשטרה והשב"כ במהלך חקירותיו.

עוד נטען כי המשיב הביע חרטה עמוקה כבר במהלך חקירתו, הודה בכל המעשים וגם בפני בית המשפט שגזר את דינו, הודה מיידית, לא ניהל הליך משפטי של שמיעת ראיות ובית המשפט אשר גזר את דינו אף שקל שיקול זה של הבעת חרטה לטובתו. כל אלה יש בהם כדי ללמד כי הוא לא פעל ממניעים אידיאולוגיים אלא בשל חשש שיפגע באופן אישי אם לא יבצע את המעשים.

היא הפנתה גם לתסקיר שירות המבחן שדברים מתוכו צוטטו בגזר הדין ובעיקר לעניין האחריות האישית שגילה המשיב למעשיו ולחוסר האונים שהוא גילה מול גורמי המודיעין הסוריים.

לטענתה, משום האמור, אין ספק שלא התקיים רקע אידיאולוגי למעשים ולא נפלה כל שגגה בנימוקי ועדת השחרורים.

אשר לטענת השתייכותו של המשיב לארגון משחררי הגולן, נטען כי מדובר בשגגה. ברגע שנודע למשיב שכך הוא שוין, הוא הגיש שתי בקשות לגורמים הרלוונטיים ובהן הלין כנגד סיווגו הנ"ל (הבקשות צורפו לקובץ המסמכים שהוגש).

אשר להתנהלותו של המשיב בין כותלי בית הכלא, טענה ב"כ המשיב כי הועדה לא התעלמה מעניין זה ואף ניתן הסבר בעת הדיון בעתירה, לפיו מדובר בהחלטות קולקטיביות שלא המשיב החליט. כן הוסבר בפני הועדה כי מדובר בעבירות שבוצעו שנה קודם למתן ההחלטה.

עוד טענה כי קיים קושי לאסירים ביטחוניים לפנות באופן ישיר להנהלת הכלא, שלא באמצעות הדובר של האסירים הביטחוניים ועניין זה אף הועלה באחת העתירות בבג"צ בעניין **עבדאללה זועבי** ששחרר שחרור מוקדם.

מכל מקום לטענתה, הועדה שקלה שיקול זה ולא ייחסה לו משקל מכריע ואין להתערב בשיקול דעתה זה שהינו סביר.

עוד טענה כי במקרה דנן קיימות גם נסיבות הומניטריות, הלא הן נישואיו של המשיב לאזרחית סורית, לידת בתו התינוקת, הצורך באיחוד משפחות, הצורך בהבאתה לארץ, הסבל שסבלה המשפחה באזור הקרבות ועוד.

כן טענה כי הקנס שהוטל על המשיב שולם במלואו.

עוד הפנתה לתוכנית השיקום שהוצגה בפני הועדה וטענה כי מכל מקום, נוכח המצב בסוריה היום, המשיב לא יחזור לשם, כי בכוונתו לעבוד בארץ כרופא כפי שלמד בסוריה.

דין והכרעה

שקלנו את טיעוני הצדדים מכאן ומכאן בכובד ראש וכן עיינו בהחלטת הועדה ונימוקיה. לאחר כל אלה סבורים אנו כי אין מנוס מהתערבות בהחלטת הועדה.

המחלוקת העיקרית בין הצדדים נוגעת לשאלה האם התקיים רקע אידיאולוגי לעבירות אותן ביצע המשיב.

בעניין זה דעתנו שונה מזו של הועדה.

העבירות שבוצעו הן עבירות ביטחוניות מובהקות והערך המוגן העומד בבסיסן הינו ערך ההגנה על ביטחון המדינה ותושביה.

ביצוע מעשים אשר יש בהם כדי לפגוע בערך מוגן זה, טומן בחובו, באופן טבוע, רקע אידיאולוגי של התנגדות למשטר במדינה, לחוקיה ולריבונותה.

אינדיקציה לסתירת טענת המשיב, לפיה פעל במעשיו על רקע של לחץ אישי שהופעל עליו בשל חשש כי לימודי הרפואה שלו יופסקו על ידי השלטונות בסוריה, מצויה באופן ברור בגזר דינו של בית המשפט המחוזי אשר דן את המשיב, שם נקבע כי חלק מהמעשים, הוא ביצע באקטיביות וביוזמה אישית שלו (בלי שנתבקש לעשות כן על ידי מפעיליו הסורים), כגון גיוס שני מקורביו לבצע עבירות דומות.

בכך יש כדי לסתור באופן ברור את קביעת ועדת השחרורים, לפיה לא הוצגה בפני הועדה ראיה או אינדיקציה לכך שהעבירות נעברו על רקע אידיאולוגי.

חיזוק לאותו קו אידיאולוגי בו נשא המשיב, ניתן למצוא גם בכך כי לאורך שנות כליאתו בבית הסוהר השתתף המשיב פעם אחר פעם באירועים של החזרת ארוחות ושבתות, אירועים שנשאו אופי אידיאולוגי מובהק.

לא הוצגה לא בפני הועדה ולא בפנינו אינדיקציה כלשהי שהמשיב ניסה בדרך כלשהי להתנער ממעשים אלו שנעשו על ידי האסירים הביטחוניים האחרים, להתבדל מהם, לפנות בבקשה להעבירו לאגף אחר או לשנות את סיווגו הביטחוני.

אין לקבל טענה לפיה הדבר אינו אפשרי.

הניסיון השיפוטי מלמד כי נתקיימו מקרים בהם אסירים ישראלים שסווגו כביטחוניים פעלו במרץ רב על מנת לשנות את סיווגם ואף התנערו בצורה מפורשת מהחלטות כאמור של הנהגת האסירים הביטחוניים לנקוט בשביתות רעב או במחאות אחרות וניסו, אפילו תוך כדי הגשת עתירות לצורך זה, לגרום להעברתם לאגפים שונים בהם יהיו חופשיים לפעול על פי דעתם שלהם ולא על פי דעת רוב יתר האסירים.

בבואנו למסקנה זו, לפיה אכן התקיים רקע אידיאולוגי למעשיו של המשיב, הרי שברור שהנימוק היסודי בהחלטת ועדת השחרורים, אינו עומד עוד על כנו. משום כך ההחלטה היא בלתי סבירה ואין מנוס מהפיכתה.

הכלל הנוהג לגבי עבריינות אידיאולוגית הוא, כי מתקיימת חזקה, לפיה כל עוד לא זנח אותו עבריין את דרכו

האידיאולוגית, קיימת סבירות גבוהה שעם שחרורו ישוב לבצע את העבירות אותן ביצע שוב. בעניין זה אף נאמר כי אין בהבעת חרטה בעלמא להעיד על שינוי בתפיסת העולם שעמדה ביסוד ביצוע העבירה. עוד נאמר כי די בהעדר אינדיקציה באשר לזניחת הקו האידיאולוגי כדי שיתעורר חשד כבד בנוגע לסיכון הכרוך בשחרור אותו אסיר (ראה בג"צ 1920/00 גלאון נגד ועדת השחרורים).

מכאן לשאלה האם יש בהבעת החרטה של המשיב כדי ללמד על שינוי בקו האידיאולוגי.

כפי שצינו קודם, לאחר שהביע המשיב חרטה בפני חוקרי המשטרה והשב"כ, בפני שירות המבחן ובפני בית המשפט שגר את דינו, פעל בתוככי הכלא תוך שהוא מפגין תמיכה באותה אידיאולוגיה על פיה פעל מלכתחילה.

בכך יש ללמד שחרטתו לא היתה מונעת מתוך תובנה של צורך בשינוי האידיאולוגיה בה נקט קודם לכן.

גם עיון במכתב ששלח לוועדת השחרורים ובו שוב הביע חרטה, מלמד, על פי נימוקי המכתב, כי החרטה אינה נובעת מכך שפגע פגיעה קשה בערכים המוגנים הנ"ל של ביטחון המדינה ואזרחיה, אלא מתוך פגיעה אישית שנפגעו הוא ובני משפחתו בעקבות המעשים שעשה.

בכך יש אינדיקציה נוספת כי לא נתקיימה זניחה של הקו האידיאולוגי.

לא יהיה מיותר גם לציין כי במהלך כליאתו, לא עבר המשיב שום טיפול שיביא להתעמק בסיבות שהביאו למעשיו ובצורך בשינוי אותה אידיאולוגיה עליה עמדנו קודם.

בכך, יש משום נימוק שהיה על הועדה להביא במסגרת שקילת סיכויי שיקומו של המשיב, כפי שמורה סעיף 9 לחוק שחרור על תנאי ממאסר. שיקול זה עומד לחובת המשיב.

שיקול נוסף עליו אמנם עמדה הועדה אשר גם היא סברה כי הוא שיקול שלילי, הינו התנהגותו בין כותלי בית הכלא שפורטה לעיל כהתנהגות שאינה תקינה.

משום כל אלה, סבורים אנו כי נשמט הבסיס עליו מושתתת החלטת ועדת השחרורים.

נוכח האמור, אנו מוצאים לבטל את קביעת ועדת השחרורים אשר הורתה על שחרורו המוקדם של המשיב.

המשיב ימשיך לשאתאת יתרת תקופת מאסרו מאחורי סורג ובריה.

ניתן היום, כ"ח שבט תשע"ו, 07 פברואר 2016, בהעדר הצדדים.

י' אברהם, שופט

ש' אטרש, שופט

ב' ארבל, שופט
סגן נשיא - אב"ד

מירב